

การเลี้ยงเนื้อเยื่อส่วนยอดไพลบนอาหารวุ้นและอาหารเหลวเป็นเวลา 50 วัน พบว่าเนื้อเยื่อที่เลี้ยงบนอาหารวุ้น สามารถเจริญด้านความสูงได้ดีบนอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA เข้มข้น 1.5 ppm พัฒนาเป็นหน่อได้ดีบนอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA 0.5 ร่วมกับ BA 1.0 ppm พัฒนาเป็นรากได้ดีบนอาหารสูตร MS ดัดแปลง NAA เข้มข้น 1.5 ppm รากที่เกิดจากส่วนยอดมีความยาวที่สุดบนอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA เข้มข้น 1.0 ppm นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อเยื่อสามารถเกิดแคลลัสได้ดีบนอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA เข้มข้น 1.0 ร่วมกับ BA เข้มข้น 2.0 ppm ส่วนเนื้อเยื่อที่เลี้ยงในอาหารเหลว พบว่า สามารถเจริญด้านความสูงได้ดีในอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA เข้มข้น 0.5 ppm พัฒนาเป็นหน่อได้ดีในอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA เข้มข้น 1.5 ppm ร่วมกับ BA เข้มข้น 0.5 ppm พัฒนาเป็นรากได้ดีในอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยการเติม NAA เข้มข้น 2.0 ร่วมกับ BA เข้มข้น 0.5 ppm รากที่เกิดจากเนื้อเยื่อส่วนยอดมีความยาวที่สุดในอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA ร่วมกับ BA ในอัตรา 1.5+1.5 และ 0.5+0.5 ppm นอกจากนั้นยังพบว่าเนื้อเยื่อสามารถพัฒนาเป็นแคลลัสได้ดีในอาหารสูตร MS ดัดแปลงโดยเติม NAA เข้มข้น 1.5 ppm และ NAA เข้มข้น 0.5 ร่วมกับ BA เข้มข้น 0.5 ppm

Shoots of *Casumunar ginger* (*Zingiber cassumunar* Roxb.) were cultured on different modified agar and liquid MS media. Better growth and development was found on shoots cultured on MS agar media supplemented with 1.5 ppm NAA while sprouting was found on shoots cultured on MS agar medium supplemented with 0.5 ppm NAA and 1.0 ppm BA. Root induction was found on MS agar medium supplemented with 1.5 ppm NAA while the longest root was found on modified agar MS medium with 1.0 ppm NAA. Callus induction was found on MS agar medium supplemented with 1.0 ppm NAA and 2.0 ppm BA. While better shoot growth and development was observed when shoots were cultured in MS liquid medium supplemented with 0.5 ppm NAA. Sprouting was produced when shoots were cultured in MS liquid supplemented with 1.8 ppm NAA and 0.5 ppm BA. The highest number of roots was obtained from shoots cultured in MS liquid medium supplemented with 2.0 ppm NAA and 0.5 ppm BA while the longest root was produced from shoots cultured in MS liquid medium supplemented with 1.5 ppm NAA + 1.5 ppm BA and 0.5 ppm NAA + 0.5 ppm BA. Callus induction was found when shoots were cultured in MS liquid medium supplemented with 1.5 ppm NAA and 0.5 ppm NAA + 0.5 ppm BA.